

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi vanhusasiavaltuutetusta

VANHVA 27.11.2020 § 34

Oikeusministeriö pyytää kuntien vanhusneuvostoilta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi vanhusasiavaltuutetusta.

Esityksen tavoitteena on luoda itsenäinen ja riippumaton viranomainen, joka seuraisi ikääntyneiden asemaa ja oikeuksien toteutumista laajasti kaikilla yhteiskuntasektoreilla ja toisi havaintojaan sekä ikääntyneiden näkökulmaa yhteiskunnalliseen keskusteluun ja päätöksentekoon.

Kyseessä olisi ikääntyneiden oikeuksia edistäviä ja valvovia viranomaisia ja muita toimijoita täydentävä viranomainen. Tavoitteena on välttää päällekkäisiä tehtäviä ja toimivaltuuksia muiden viranomaisten kanssa eikä esityksellä puututa olemassa olevien viranomaisten tehtäviin ja toimivaltuuksiin.

Tavoitteena on luoda valtuutetulle hallinnollinen organisaatio, joka olisi linjassa muiden perus- ja ihmisoikeusalan erityisvaltuutettujen kanssa.

Lausunnossa on kolme kysymystä:

- Voidaanko esityksellä näkemyksenne mukaan parantaa ikääntyneiden asemaa ja edistää ikääntyneiden oikeuksia?
- Onko teillä huomioita koskien valtuutetulle säädettäviä tehtäviä?
- Muut huomiot esitysluonnoksesta

Kaikki annetut lausunnot ovat julkisia ja ne julkaistaan lausuntopalvelu.fi:ssä.

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi vanhusasiavaltuutetusta on esityslistan liitteenä ja on toimitettu vanhus- ja vammaisneuvoston jäsenille etukäteen sähköpostitse 10.11.2020.

Ehdotus Laaditaan lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi vanhusasiavaltuutetusta.

Päätös Luonnos ja vanhusasiavaltuutetun esitetty tehtäväkuva sekä valtuudet herättivät paljon keskustelua.

Tavoite nähdään hienona ja vanhusasiavaltuutetun tehtävän perustamista kannatetaan, mutta samalla pelkona on liian pienet toimivaltuudet ikääntyneiden aseman ja oikeuksien toteutumisen varmistamiseen. Ikääntyvän väestön osuus kasvaa Suomessa ja ikäihmiset tulisi nähdä voimavarana, mutta samalla huomioida, että ongelmat vanhustenpalveluissa voivat jatkossa yhä lisääntyä. Nähtiin, että pelkkä lausunto-oikeus ei ole

riittävä, vaan vanhusasiavaltuutetulle toivottiin myös päätäntävaltaa puuttua epäkohtiin.

Myös resurssien riittävyys ja alueellisen tietämyksen ja tasa-arvon toteutuminen nähtiin huolenaiheena. Maaseudulla haja-asutusalueella asuvien ikäihmisten haasteet ovat hyvin erilaisia kuin isoissa kaupungissa asuvilla ikäihmisillä. Pohdittiinkin, että vanhusasiavaltuutettu tarvitsisi tuekseen työntekijöitä tai viranomaisia, joilla on alueellista tietämystä ja kenties toimitilat muuallakin kuin Helsingissä.

Lisäksi toivottiin, että vanhusasiavaltuutetun tehtäviä ja toimenkuvaa pystytään päivittämään tarvittaessa, saatujen kokemusten ja tarpeiden pohjalta.